

ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม

วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

A STUDY OF BUDDHIST PROPAGATION OF WAT SRIUDOMWONG MEDITATION CENTER OF LOEI PROVINCE

พระครูปริยัติกิจวรวัฒน์ (สุนประทุม)^๑

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ศึกษาพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษากระบวนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์จังหวัดเลย และศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๕ บท ครอบคลุมสาระแห่งการวิจัย โดยได้ศึกษาถึงความเป็นมา หลักการ ความสำคัญของปัญหาและความเป็นมาของปัญหา แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทที่ครอบคลุมถึงกิจเบื้องต้นในการเผยแผ่ ลีลาการเผยแผ่ พุทธวิธีในการเผยแผ่ เป็นต้น ซึ่งสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลยได้ใช้เป็นแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ในกระบวนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้วิจัยประวัติ พัฒนาการของการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม การนำหลักการแนวปฏิบัติและการประยุกต์แนวปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สภาพความเป็นจริงของบริบทของท้องถิ่นและบริบทของสังคมแห่งยุคสมัยที่เป็นผลให้สำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมดีเด่นประจำจังหวัดอีกสำนักหนึ่งในปัจจุบัน

^๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สงฆ์เลย.

กระบวนการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าสู่สำนักปฏิบัติ กระบวนการครองตนของนักปฏิบัติ ในการศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยทั้งหลักการ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่สำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย นำมาประยุกต์ใช้ ทั้งได้สัมภาษณ์พระสงฆ์ผู้รับผิดชอบ พระวิปัสสนาจารย์ และพระสงฆ์ที่เคยร่วม ปฏิบัติธรรมและได้สัมภาษณ์อุบาสก อุบาสิกา ผู้ปฏิบัติธรรมที่เคยมาปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติ ธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลยด้วย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความฉลาดประยุกต์ใช้วิธีการและการใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้สถานีวิทยุพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่นั้นเป็น รูปแบบที่ประสบความสำเร็จที่สุด

Abstract

This Thesis is aimed at study of 3 objects - as follows:-studying of Buddhist propagation methodology as appeared in Theravada Buddhism, studying of propagation process - as performed by Wat Sri-Udomwong Meditation Center and studying of Buddhist Propagation Model as Laid down and performed by Wat Sri-Udomwong Meditation Center continuously.

This Research classified The field of study into 5 Chapters which covered of research contents of Buddhist basic ground, Buddhist Principles, Buddhist teachings Buddhist Theory, etc

To complete the objects of research, the researcher had been studied of all the principles of Theravada Buddhism which covered of the first orientation, how to keep oneself to meditate, how to know the means of meditation and how to keep oneself long in meditation period etc

For the process of Buddhist propagation of Wat Sri-Udomwong Meditation Center, The researcher studied of history, back ground and development of Wat Sri-Udomwong process through the documents and personnel interview which the most process applied to the local and social contents. The application of Wat Sri-Udomwong Meditation Center is known as the best way to declared as the prominent Buddhist propagation center of Loei.

For the models of Buddhist Propagation of Wat Sri-Udomwong Buddhist Meditation Center, the researcher studied of the principles, concepts, the general means which applied from the different meditation contents and personnel interviews. The results of studies found that the modernization and socialization of Phrakru-Udomvaraniwattara, The abbot of Wat Sri-Udomwong particularly Buddhist Radio is the most valuable means to propagation.

๑. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นมาในโลก หลังจากที่เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงตัดสินใจที่จะออกผนวช เพื่อแสวงหาสัจธรรม หลังจากที่พระองค์ได้ผนวชแล้ว ได้เสด็จไปศึกษาศิลปวิทยากับอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงในยุคนั้น ๒ ท่าน คือ ท่านอุทกดาบสและท่านอาฬารดาบส จนจบหลักสูตร แต่การศึกษาในครั้งนั้น ก็ไม่ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ พระองค์จึงออกจากสำนักของอาจารย์ จึงทรงหาวิธีการด้วยพระองค์เอง โดยทรงทดลองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอดพระกระยาหาร การทรมานร่างกาย เป็นต้น แต่หลักปฏิบัติดังกล่าวก็ไม่ได้ผล ในที่สุดทรงบำเพ็ญเพียรทางจิต โดยยึดหลักการปฏิบัติทางสายกลาง ในที่สุดพระองค์ได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อทรงตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงใคร่ครวญถึงภูมิธรรมที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ว่าเป็นสิ่งที่ยากแก่คนที่มีธุลีในดวงตามาก คือ ผู้ที่ยังข้องอยู่กับกิเลสราคะตัณหา แต่พระองค์ยังทรงมีพระมหากรุณาคุณ ทรงเล็งเห็นสัตว์โลกว่า ยังตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ จึงทรงตัดสินใจที่จะอนุเคราะห์แก่เวไนยสัตว์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระองค์จึงเริ่มต้นขึ้น การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงมีความสำคัญต่อการสืบทอดพระศาสนาให้คงอยู่อย่างยาวนานได้ การเผยแผ่หลักธรรมของพระองค์เบื้องต้น ในการตัดสินใจที่จะสั่งสอนเวไนยสัตว์ ทรงวิเคราะหผู้ที่จะโปรด พระองค์พิจารณาปัญญาของแต่ละบุคคลเหล่านั้น

พระผู้มีพระภาค ทรงรับคำทูลอาราธนาของพรหม และทรงอาศัยความกรุณาในหมู่สัตว์ จึงทรงตรวดูสัตว์โลกด้วยพุทธจักขุ เมื่อตรวดูสัตว์โลกด้วยพุทธจักขุได้ทรงเห็นสัตว์ทั้งหลายที่มีธุลีคือ กิเลสในจักขุน้อยก็มี ที่มีธุลีคือกิเลสในจักขุมากก็มี ที่มีอินทรีย์แก่กล้าก็มี ที่มีอินทรีย์อ่อนก็มี ที่มีอาการดีก็มี ที่มีอาการทรามก็มี ที่จะสอนให้รู้ได้ง่ายก็มีที่จะสอนให้รู้ได้ยากก็มี ที่มีปกติเห็นปรโลกและโทษโดยความเป็นภัยอยู่ก็มี มีอุปมาเหมือนดอกอุบลในกออุบล ดอกปทุมในกอปทุม หรือดอกบุนนาคในกอบุนนาค ที่เกิดแล้วในน้ำ เจริญแล้วในน้ำ งอกงามแล้ว ในน้ำ บางเหล่ายังจมในน้ำ อันน้ำเลี้ยวไว้ บางเหล่าตั้งอยู่เสมอน้ำ บางเหล่าตั้งอยู่พ้นน้ำ อันน้ำไม่ติดแล้ว พระผู้มีพระภาคทรงตรวดูสัตว์โลกด้วยพุทธจักขุ ได้ทรงเห็นสัตว์ทั้งหลาย บางพวกมีธุลี คือ กิเลสในจักขุน้อย บางพวกมีธุลี คือ กิเลสในจักขุมาก บางพวกมีอินทรีย์แก่กล้า บางพวกมีอินทรีย์อ่อน บางพวกมีอาการดี บางพวกมีอาการทราม บางพวกสอนให้รู้ได้ง่าย บางพวกสอนให้รู้ได้ยาก บางพวกมีปกติเห็นปรโลกและโทษโดยความเป็นภัยอยู่ ฉะนั้นเหมือนกัน ครั้นแล้วได้ตรัสคาถาตอบท้าวสหัมบดี พรหมว่า ดังนี้ :- เราเปิดประตูมตะแก่ท่านแล้ว สัตว์เหล่าใดจะฟัง จงปล่อยศรัทธามาเถิด ดูกร พรหม เพราะเรามีความสำคัญในความลำบาก จึงไม่แสดงธรรมที่เราคล่องแคล่ว ประณิธในหมู่มนุษย์^๒

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพุทธกิจ อันเต็มไปด้วยความสงบ สุขและความอุดมแห่งปัญญา อันเป็นความเจริญสูงสุดของกุศลกรรมทั้งหลาย บรรดามนุษย์

^๒ วิ.ม. (ไทย, มหาจุฬา ฯ) ๔/๙/๑๔-๑๕., วิ.ม. (บาลี) ๔/๙/๑๑-๑๒.

ทั้งหลายที่เกิดร่วมสมัย แม้จะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับบรรณะ การศึกษา ฐานะ ความเชื่อความคิดเห็น แต่พระพุทธเจ้าก็ทรงสามารถสมานความแตกต่างเหล่านั้นได้ด้วยพระธรรมวินัย ซึ่งเปี่ยมไปด้วยพระกรุณา พระองค์ได้ส่งสาวกออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยพระองค์ทรงประทานโอวาทเป็นเป้าหมายเอาไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นอันมาก เพื่อความสุขแก่ชนเป็นอันมาก เพื่ออนุเคราะห์สัตว์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย”^๓

นับจากวันนั้น พระสาวกได้ออกจาริกเผยแผ่พระพุทธศาสนา แผ่ขยายไปทั่วเขตชมพูทวีปได้อย่างรวดเร็ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ การทำให้พระพุทธศาสนายาวงกว้างออกไปให้แพร่หลาย ได้แก่ การดำเนินการ เพื่อให้หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเผยแพร่ออกไป ทำให้มีผู้เคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้น้อมนำเอาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะพระพุทธศาสนาบังเกิดขึ้น เพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก หัวใจสำคัญของการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนานั้น ปลายทางของคำสอนก็เพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก โดยให้เกิดประโยชน์สุข ตามที่พระพุทธองค์ทรงมีจุดประสงค์อยู่ ๓ อย่าง คือ (๑) ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ หรือประโยชน์ในชาตินี้ (๒) สัมปรายิกัตถประโยชน์ หรือประโยชน์ในชาติหน้า (๓) ปรมัตถประโยชน์ หรือประโยชน์อย่างยิ่ง กล่าวคือ พระนิพพาน วิธีการสอนของพระพุทธเจ้าในแต่ละครั้ง มีคุณลักษณะที่เรียกได้ว่า เป็นลีลาการสอน ซึ่งมี ๔ รูปแบบ คือ (๑) สันทิสสนา ชี้แจงให้เห็นชัด (๒) สมาทปนา ขวนให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ (๓) สมุตเตชนา ปลอบขโลมใจให้สดชื่น ร่าเริง (๔) สัมปหังสนา รั้งใจให้อาจหาญกล้า เหล่านี้ เป็นพุทธลีลาที่นาคศึกษาอย่างยิ่ง

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น ๆ หรือตำราทางพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาบทบาทการเผยแผ่ของพระภิกษุผู้สมควรเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อจะนำมาเผยแผ่ให้ผู้ใดที่เคารพศรัทธาเลื่อมใสและประชาชนทั่วไปได้ศึกษา เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัทรุ่นหลัง ๆ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอนาคตนั้น พระภิกษุจะต้องทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเชิงรุก ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ทันสมัยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่จะต้องรักษาหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้อง ตามพุทธวจนะไว้ให้มั่นคง การรื้อฟื้นมิติทางโลกุตรธรรมและมิติทางสังคมให้คืนสู่พุทธศาสนา จึงไม่ใช่เพียงแค่การรักษาพระพุทธศาสนาไม่ให้ผิดเพี้ยนผันแปรไปท่ามกลางกระแสที่เขี่ยวกราดเท่านั้น เป็นขั้นตอนสำคัญในการทำให้พุทธศาสนากลับมีบทบาทที่สำคัญในโลกอีกด้วย

โครงการปฏิบัติธรรมให้แก่ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา นักเรียนนักศึกษา ชาวพุทธทั่วไป รวมถึงชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการทางการศึกษา เช่น การจัดตั้งสถานีวิทย์

^๓ ที.ม. (ไทย, สยามรัฐ) ๑๐/๕๒/๕๓., ที.ม. (บาติ) ๑๐/๕๒/๕๓-๕๕.

พระพุทธศาสนาเพื่อเผยแผ่ธรรม ในแนวปฏิบัติธรรม และส่งเสริมด้านการศึกษาวิชาการของพระพุทธศาสนาทางไกล เช่น ข้าราชการนบบริการ แผนกนักรธรรม-บาลี ธรรมศึกษา เป็นต้น บริบทในสถานที่วัดสะอาด ร่มรื่น เป็นที่พักผ่อน ตลอดทั้งการจัดกิจกรรมฝึกอบรมกัมมัฏฐานในวันสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันพ่อและวันแม่แห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมมีทุกเดือนตลอดปี การจัดกิจกรรมฝึกอบรมธรรมให้เยาวชน เช่น โครงการเข้าค่ายพุทธบุตร โครงการบรรพชาอุปสมบทภาคฤดูร้อน โครงการธรรมสัญจรของคณะสงฆ์ โครงการจุ่งลูกจุ่งหลานเข้าวัดทุกวันอาทิตย์ (ตลอดปี ตลอดชาติ) โครงการลานธรรมและลานวิถีไทย เป็นต้น

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะได้รู้พุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในครั้งพุทธกาล ได้รับทราบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ ซึ่งเป็นสำนักปฏิบัติที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งได้นำพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ที่จะประโยชน์ทางการศึกษาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน จะได้ศึกษารูปแบบวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม ที่จะได้ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง เพื่อเป็นคู่มือสำหรับพุทธบริษัท โดยเฉพาะพระภิกษุที่จะได้นำผลจากงานวิจัยเรื่องนี้เป็นแบบอย่าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

๒.๒ เพื่อศึกษากระบวนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

๒.๓ เพื่อศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

๓. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๓.๑ วิจัยเอกสาร

ก. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

๒) ศึกษาแนวทางการนำพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

ข. ขอบเขตด้านเอกสาร

- ๑) พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๒) ศึกษาข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตำราเอกสารทางวิชาการด้านการจัดการและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ๓) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ค. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ จึงกำหนดศึกษาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย ในช่วงระยะเวลา ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมระยะเวลา ๑๐ เดือน

๓.๒ การวิจัยภาคสนาม

ก. พื้นที่ศึกษาวิจัย

สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเลย วัดศรีอุดมวงศ์ บ้านน้อยนา ตำบลศรีสงคราม อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

ข. กลุ่มเป้าหมายที่คัดเลือก โดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

- ๑) พระสงฆ์ในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ๕ รูป มีดังนี้
 - ๑.๑) เจ้าคณะจังหวัดเลย ๑ รูป
 - ๑.๒) รองเจ้าคณะจังหวัดเลย ๒ รูป
 - ๑.๓) เจ้าคณะอำเภอวังสะพุง ๑ รูป
 - ๑.๔) เจ้าคณะตำบลศรีสงคราม ๑ รูป
- ๒) ผู้บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงานในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ๕ คน
- ๓) ประชาชนทั่วไปที่เข้าปฏิบัติธรรม จำนวน ๕ คน

ค. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ๑) แบบสัมภาษณ์ (ดูภาคผนวก)
- ๒) การสัมภาษณ์

ง. การวิเคราะห์ข้อมูล

- ๑) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา
- ๒) วิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์
- ๓) วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔. สรุปผลงานวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย” สรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

๔.๑) กำเนิดและพัฒนากิจการสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

จุดประสงค์หลัก คือ ต้องการให้พระพุทธศาสนาเกิดความมั่นคงยั่งยืนและให้สังคมมีความสุขด้วยหลักพุทธธรรม โดยมีพันธกิจหลัก ๕ ประการ คือ

- (๑) เสริมสร้างให้สถาบันและกิจการทางพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยั่งยืน
- (๒) สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาสงฆ์ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม
- (๓) จัดการศึกษาสงฆ์ เพื่อผลิตและพัฒนาศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมเผยแผ่ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามและร่วมสร้างสังคมพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง
- (๔) ดำเนินการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนาโลก
- (๕) พัฒนาการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติ เพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม

๔.๒) รูปแบบในการเผยแผ่หลักธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

- (๑) รูปแบบการสื่อสารโดยการบรรยาย
- (๒) รูปแบบการสื่อสารโดยการปาฐกถา
- (๓) รูปแบบการสื่อสารโดยการอภิปราย
- (๔) รูปแบบการสื่อสารโดยการปราศรัย
- (๕) รูปแบบการสื่อสารโดยใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง

๔.๓) ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

สำนักวัดปฏิบัติธรรม วัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย ได้วางแผนการเผยแผ่และเพื่อการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีความเข้มแข็งทั้งในทางด้านความคิด เพื่อให้เกิดคุณค่ากับตนและสังคม

๔.๔) คุณค่าที่ได้จากคำสอนจากสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย

- (๑) รู้จักการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง แบบพอเพียง พอประมาณ
- (๒) รู้จักความสุขที่แท้จริง เช่น การรู้ว่าไม่จำเป็นจะต้องร่ำรวย ต้องมีทุกอย่างเกินความจำเป็น ก็สามารถมีความสุขได้
- (๓) รู้จักการให้อภัย ไม่คิดเบียดเบียน อาฆาตพยาบาทจองเวรใคร
- (๔) รู้จักหลีกเลี่ยงการสร้างบาป หรือสร้างกรรมชั่ว หันมาสร้างแต่ความดี
- (๕) รู้จักการใช้เหตุผล มีสติ ไม่ว่าเวลาจะคิด จะพูดและจะทำสิ่งใด

(๖) ละจากความโลภ ความโกรธและความหลง เพื่อความสงบสุขทางใจ

(๗) การได้รักษาศีลให้บริสุทธิ์ ปฏิบัติธรรม ฝึกจิตให้สงบและได้ปล่อยวาง เพื่อการหลุดพ้นจากห่วงแห่งความทุกข์อย่างถาวร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง “ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดศรีอุดมวงศ์ จังหวัดเลย” ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอและสรุปประเด็นเนื้อหาจากข้างต้นมาเป็นลำดับมีประเด็นที่ผู้วิจัยเสนอแนะไว้ ๒ ด้าน ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) การศึกษาเชิงเปรียบเทียบวิธีการทางเทคนิคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทางสถานีวิทย์ในแต่ละภูมิภาค

๒) การศึกษาเชิงเปรียบเทียบถึงบทบาทของนักเผยแผ่และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคำสอนกับนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

๓) การศึกษารูปแบบและวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางสถานีวิทย์ โดยวิธีการประยุกต์สาระสำคัญของหลักธรรม เพื่อนำไปใช้ให้เข้ากับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

๒. ข้อเสนอแนะกับหน่วยงาน

๑) ควรมีระบบการจัดการและวางแผน เพื่อวางระบบในการเผยแผ่ธรรมะในวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา เริ่มจากวัน “ธัมมัสสวนะ” หรือวันพระ เพื่อจะได้ปรับปรุงและมีพัฒนาการทั้งรูปแบบและวิธีการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ควรมีระบบการควบคุมและมีการตรวจสอบ ในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาสาระในการเผยแผ่ธรรมะของนักเผยแผ่ ทั้งภิกษุและอุบาสกและอุบาสิกา เพื่อให้เนื้อหาของธรรมะที่นำเสนอ ให้เป็นไปในมาตรฐาน อันจะเป็นการสืบสานพุทธธรรมให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

บรรณานุกรม

ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ

๑) พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี / ไทย

กรมศาสนา. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสยามรัฐ. กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา, ๒๕๑๔.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับ ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.